

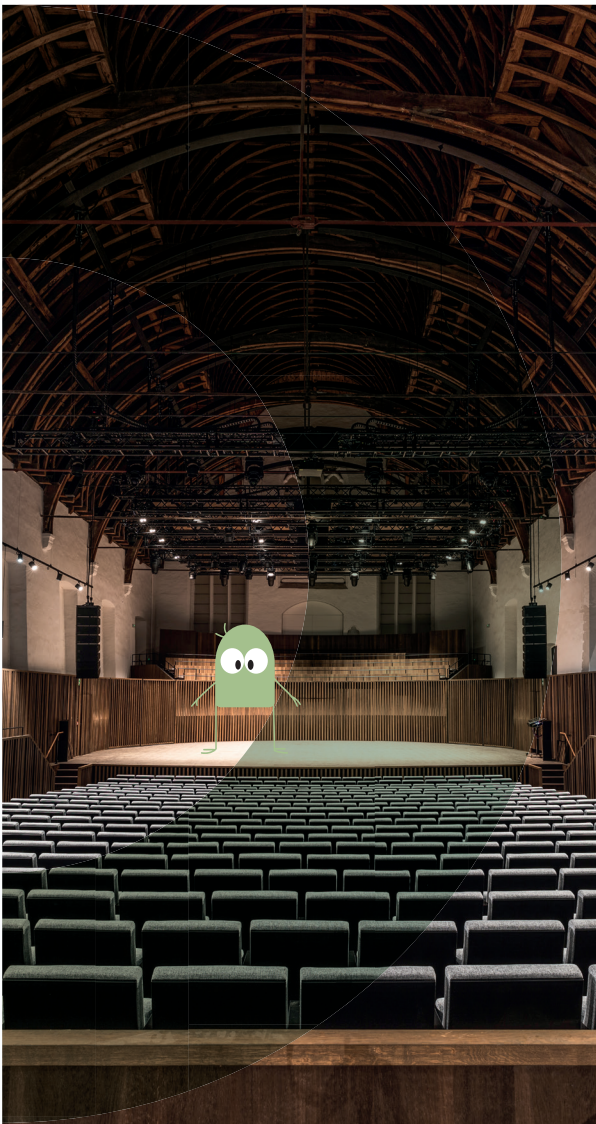
De Bijloke

Muziekcentrum

Woensdag 7 december 2022

Kraakhuis
Bijlokekaai 7, 9000 Gent
Muziekcentrum De Bijloke

CONCERTFICHE YOUNG MASTERS VROLIJKE CARROUSEL

Welkom in Muziekcentrum De Bijloke, een Gentse architecturale parel uit de 13e eeuw en een van de oudste concertzalen ter wereld. Recent werd het gebouw grondig gerenoveerd waarbij de akoestiek in de grote concertzaal door een internationaal architectenteam werd geoptimaliseerd. Zo kan Muziekcentrum De Bijloke concurreren met andere belangrijke concertgebouwen.

Op woensdag 7 december 2022 verwelkomen we jou in ons muziekcentrum voor het concert "Vrolijke carrousel" uit de reeks Young Masters. In dit concert horen we de fagot in al z'n glorie, vakkundig bijgestaan aan de piano. Terwijl jij in het pluche zit te genieten, vuren twee jonge topartiesten onverwachte klanken op jullie af. De ideale gelegenheid om je onder te dompelen in de prachtige klankwereld van deze lage houtblazer. Laat je meevoeren en verrassen!

Muziekcentrum De Bijloke biedt een uitgebreide omkadering aan rond de reeks Young Masters. In de concertfilm maak je kennis met de muzikanten. Om je verder wegwijs te maken in het programma zetten we in deze concertfiche de belangrijkste achtergrondinformatie op een rij. Deze fiche kan je zowel voor als na het concert gebruiken als aanvullende informatie op de gewone lespraktijk. Op de concertdag borduren we verder op de film en op de fiche met een inleiding voorafgaand aan het concert en een Q&A na het concert. Deze omkadering stimuleert de jongeren om op zoek te gaan naar de wondere wereld van klassieke muziek en hen voor te bereiden op een (eerste) concertervaring.

Veel plezier,
Muziekcentrum De Bijloke

Fagot

Het instrument

Fagottist Elias Agsteribbe en pianist Wouter Valvekens dopen ons vandaag onder in de zachte, zoete tonen van de fagot.

De fagot is een minder alledaags instrument en wordt zelden als solistisch instrument bekeken. Het is de bas onder de houtblazers en heeft een warme, lage klank. De vroege geschiedenis van de fagot is vaak onduidelijk omdat er weinig documentatie en restanten van voorgaande instrumenten bestaan. Een prominente voorganger van de fagot is de dulciaan. De dulciaan bevat ook een dubbel riet maar bestaat, in tegenstelling tot de fagot, uit één geheel.

Opdracht

Bekijk het fragment vanaf 2'16".
Vul aan of schrap wat niet past.

De fagot is een houtblazer/koperblazer. Je bespeelt het door te blazen op een Wanneer je er lucht in blaast, gaat het vibreren. Deze trillingen brengen de klank voort. Een riet op zich klinkt niet mooi wanneer je erop blaast, maar wanneer het bevestigd wordt op de fagot verplaatst de geluidsgolf zich door het instrument waardoor de klank erg warm en vol klinkt. De klank verandert naarmate je er harder of zachter op blaast. Een fagot is een van de grootste blaasinstrumenten, daardoor klinkt het laag / hoog.

antwoord: 1) dubbel riet; 2) riet; 3) laag

Welke fagot-weetjes zijn juist of fout?

1. Het Italiaanse 'fagotto' betekent (takken)bundel en verwijst naar de klankbuis die is dubbelgevouwen.
2. De buislengte van de contrafagot is tweemaal zo lang als de buis van de gewone fagot en klinkt daarom een octaaf hoger.
3. De fagot is het grootste houten blaasinstrument. De eigenlijke grootte van een fagot is gemiddeld 2m50.
4. Door de techniek van 'overblazen' (het produceren van boventonen) heeft de fagot een bereik van ruim drie octaven.
5. Muziek voor de fagot wordt meestal in de sol-sleutel geschreven.
6. Het instrument wordt gestemd op de noot fa, die vroeger de toon was waarop veel kerkelijke gezangen startten. Vandaar Fagott in het Duits: Fa als grondtoon en Gott, God.
7. Net zoals de fagot heeft de hobo ook een dubbelriet. Een klarinet speelt op een enkel riet.
8. Fagot is verwant met het traditionele aboriginal instrument de didgeridoo.

antwoord: 1) juist; 2) fout; 3) juist; 4) juist; 5) fout; 6) fout; 7) juist; 8) fout

Fagot & het symfonieorkest

De fagot is een belangrijk instrument in het symfonieorkest. Het behoort tot de familie van de blazers. Blaasinstrumenten kunnen we indelen in 2 groepen: de koperblazers en de houtblazers.

Opdracht

Benoem alle onderstaande instrumenten en schrijf erbij of het een houtblazer (H) of koperblazer (K) is.

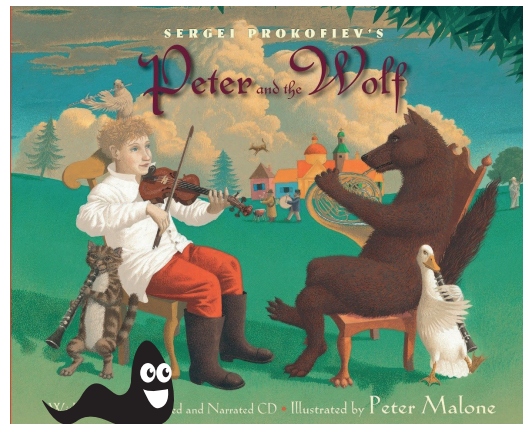
antwoord: Dwarfluut (H); Hobo (H); Fagot (H); Klarinet (H); Saxofoon (H); Hoorn (H); Eufonium (K); Trombone (K); Trompet (K)

Fagot & klassieke muziek

Opdracht

Het allerbekendste thema voor fagot is een fragment uit 'Peter en de Wolf' van Sergei Prokofiev. In dit sprookje representeert elk instrument een personage. Welk personage zou de fagot nabootsen?

Opdracht

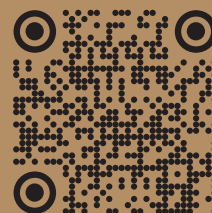

Vind je dat Prokofiev dit goed heeft gekozen? Welke ander personage zou nog door de fagot uitgebeeld kunnen worden? Waarom?

Wist-je-datje:

Sergei Prokofiev maakte gebruik van leitmotieven om de muziek van 'Peter en de Wolf' te componeren. Een leitmotiv is een melodie dat gekoppeld is aan een persoon, plaats of een idee binnenin een verhaal. Prokofiev componeerde voor elk personage uit 'Peter en de Wolf' een leitmotiv dat de verschillende persoonlijkheden van de personages uitdrukt. Het leitmotiv van Peter klinkt opgewekt en wordt steeds gespeeld door de strijkinstrumenten. Het motief van de Wolf daarentegen klinkt eng en duister.

Opdracht

Beluister bijhorend fragment en ontdek de verschillende personages, de instrumenten waaraan ze gekoppeld zijn en hun leitmotiv.

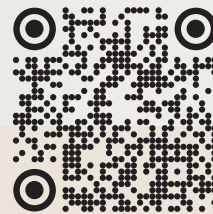
Fagot & popmuziek

Af en toe vind je de fagot ook terug in andere muziekgenres zoals popmuziek. De Belgische band Hooverphonic gebruikte het instrument in hun nummer 'Frosted Flake Wood'.

Beluister

Beluister 'Frosted Flake Wood' van Hooverphonic. Wat vind je ervan om de fagot te horen in een popsong?

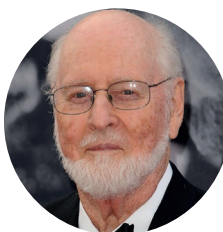

Programma

Programmasamenstelling

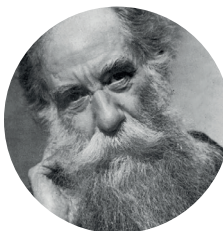
1) Fagotconcerto
(versie voor fagot & piano)

a)

A) Charles Koechlin (1867-1950)

2) The Five Sacred Trees
(versie voor fagot & piano)

b)

B) John Williams (1932)

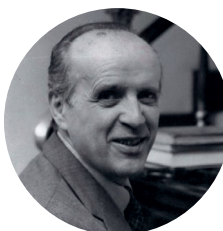
3) Trois pieces, opus 34

c)

C) Nino Rota (1911-1979)

4) Barcarolle in Fis, opus 60

d)

D) Frédéric Chopin (1810-1849)

Opdracht

Verbind de componist met het juiste werk + verbind de componist met de juiste foto

Programmahandleiding

We geven jou een beknopte handleiding bij de stukken die aan bod komen. Surf naar YouTube of Spotify om de muziekstukken te beluisteren.

I. Nino Rota, Fagotconcerto (versie voor fagot & piano)

De Italiaanse componist en dirigent Nino Rota is voornamelijk bekend als componist van filmmuziek. Hij schreef onder andere muziek voor de film 'The Godfather.' Naast filmmuziek componeerde Rota ook concerto's waarvan één geprogrammeerd staat voor dit concert. Zijn 'Fagotconcerto' werd oorspronkelijk geschreven voor solo fagot en orkest. Vandaag wordt het orkest vervangen door piano.

II. John Williams, The Five Sacred Trees (versie voor fagot & piano)

Ook John Williams is een beroemde filmcomponist. Naast zijn repertoire voor film componeerde hij werken voor fagot en orkest. Tijdens dit concert horen we de versies voor fagot en piano. We zoomen in op het werk 'Five Sacred Trees.' Dit is een vijfdelige compositie waarin ieder deel gebaseerd is op een heilige boom uit de Keltische mythologie. Voor de Kelten bevatte iedere boom zijn eigen karakteristieken. Williams geeft dit een muzikale vertaling.

1) Eó Mugna

Het eerste deel van het concerto is 'Eó Mugna,' genoemd naar de eik. De eik werd door de Kelten beschouwd als de meest heilige boom. Het eerste deel vangt aan met een lange fagotsolo die de plechtigheid van de boom benadrukt.

2) Tortan

Het tweede deel draagt de titel 'Tortan,' de boom die geassocieerd wordt met magie en vooral hekserij. In dit deel spelen de fagot en de viool samen. Door de gehaaste ritmiciteit in beide partijen wordt de duistere hekserij benadrukt. De fagot en viool worden begeleid door de Ierse bodhrán-drum.

3) Eó Rossa

Het gehaaste 'Tortan' komt tot rust in het derde deel, Eó Rossa. Dit deel is genoemd naar de taxus. Deze boom had macht over vernietiging en wedergeboorte. De Eó Rossa wordt vaak aangeduid als "diadeem van de engelen" en "takkenbos van de wijzen". Vandaar het lyrische karakter van dit deel. Om deze lyriciteit te benadrukken, wordt de fagot begeleid door de harp.

4) Craeb Uisnig

Het vierde deel vertegenwoordigt Craeb Uisnig, de es. De es werd typisch geassocieerd met de strijd. Dit deel is het kortste en minst melodieuze deel van de gehele compositie. Williams verklankt een spookachtig gevecht waarin het gekraak van de takken op de kille bosgrond de strijd van de geesten weergeeft. Het vierde deel omvat een groot bereik en vergt veel technische vaardigheden van de fagottist. Dit beaccentueert de strijdvaardigheid en intensiteit van het werk op aanzienlijke wijze.

5) Dathi

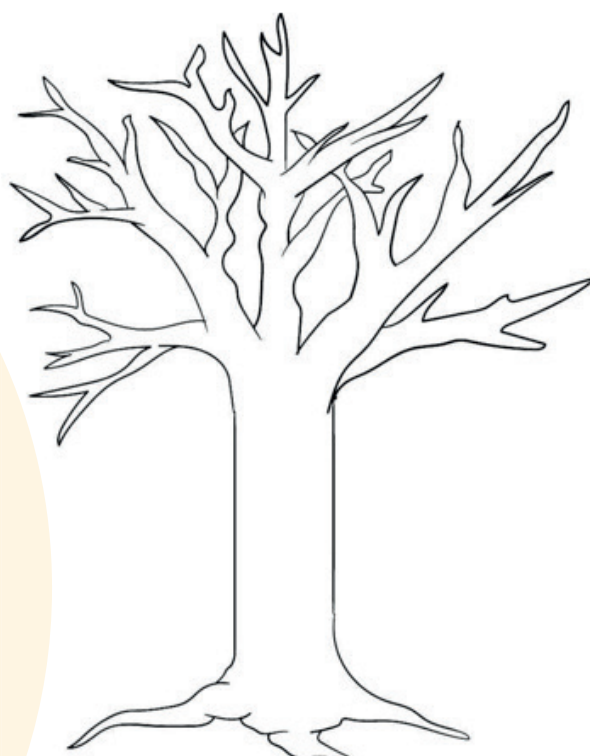
Dathi, het laatste deel, is genoemd naar de boom die de muze was. Het vijfde deel is traag en melancholisch, gespeeld door zowel de fluit als de fagot. Dathi, die naar verluidt gezag uitoefende over de dichters, en de laatste boom was die viel, is het onderwerp voor het slot van de compositie.

Beluister

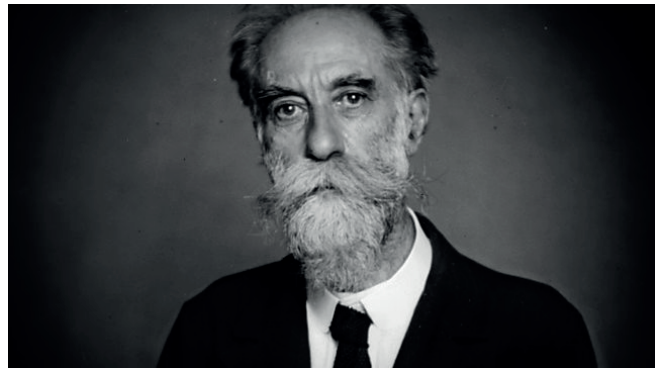

Beluister van elk deel een kort fragment en selecteer jouw favoriete deel. Ga creatief aan de slag met onderstaande prent en verduidelijk op welke manier jouw boom je favoriete deel van 'The Five Sacred Trees' vertegenwoordigt.

III. Charles Koechlin, Trois pieces, opus 34

De Franse componist Charles Koechlin werd alom geprezen door zijn kennis van het symfonisch orkest. Koechlin kon met zijn geraffineerde orkestraties vele luisteraars bekoren. Hij wist perfect welke instrumenten samen passen en kreeg veel lof voor zijn composities van onder andere Gabriel Fauré en Claude Debussy. 'Trois Pieces, opus 34' zijn drie korte werken met elk hun eigen karakter en sfeer.

Beluister

Luister en reflecteer.
Beluister een kort fragment van ieder deel en omschrijf wat het bij je losmaakt.

1. _____
2. _____
3. _____

IV. Frédéric Chopin, Barcarolle in Fis, opus 60

In het laatste werk voor dit concert komt er geen fagot aan te pas. Het is een stuk van de Pools-Franse componist Frédéric Chopin en is gecomponeerd voor solo piano. De Barcarolle in Fis van Chopin is een salonstuk, geschreven voor een uitvoering in intieme kring. Een Barcarolle is een ander woord voor gondellied. Een gondel is een smal bootje dat typisch is voor Venetië waar je ze liefdevol ziet drijven over de stille waters. In de linkerhand van de piano hoor je het constante kabbelen van het water door de Venetiaanse gondels, in de rechterhand is de melodiëlijk zangerig en romantisch. Het begint rustig, maar al gauw wordt het virtuoos en uitbundiger. Een gesmaakt pianowerk dat sinds de voltooiing ervan in 1845-46 overal hoge ogen gooit.

Opdracht

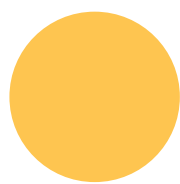
Beluister Barcarolle in Fis, Opus 60 en bekijk de partituur op IMSLP:

- De barcarolle bevat een ABA-vorm. Ga op zoek naar deze overkoepelende structuur en noteer de drie bijhorende hoofdtonaarden.
- Duid het hoofdthema aan.
- Bekijk de eerste pagina van de partituur. Wat is het meestvoorkomende interval in de baspartij?

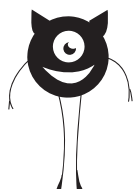
Wat je altijd wilde weten:

Het leven van de muzikant moet toch bijzonder zijn? Je altijd al afgevraagd hoe dat in z'n werk gaat? Hoe een gewone dag verloopt voor een artiest?

Blijf niet met je vragen zitten! Na het concert kan je enkele vragen loslaten op de musici in een gezellig gesprek achteraf. Komt er al spontaan wat bij je op? Noteer ze hier gerust!

**De
Bijloke**
Muziekcentrum

Jongerenjury

Wij zijn benieuwd wat jij vond van het concert. Welk stuk sprak jou aan? Wat vond je minder? Vond je het een fijne ervaring en zou je nog terug naar een klassiek optreden gaan? Schrijf gerust een korte recensie over dit optreden! De leukste indrukken worden gepubliceerd op de website van De Bijloke!

**Veel plezier met het concert!
Muziekcentrum De Bijloke**